

ZAKON

O ZABRANI DISKRIMINACIJE

GLAVA I - OP[TE ODREDBE

^lan 1.

(Predmet Zakona)

(1) Ovim zakonom uspostavlja se okvir za ostvarivanje istih prava i mogućnosti svim licima u Bosni i Hercegovini i uređuje sistem zaštite od diskriminacije.

(2) U skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim standardima koji se odnose na ljudska prava i osnovne slobode, ovim zakonom utvrđuju se odgovornosti i obaveze zakonodavne, sudske i izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i pravnih lica i pojedinaca koji vrše javna ovlaštenja (u daljnjem tekstu: nadležne institucije Bosne i Hercegovine), da svojim djelovanjem omoguće zaštitu, promovisanje i stvaranje uslova za jednako postupanje.

^lan 2.

(Diskriminacija)

(1) Diskriminacijom, u smislu ovog zakona, smatra se svako različito postupanje, uključujući i svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stawa, državljanstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, polnog izražavanja ili orijentacije, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života.

(2) Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe kao i na sva fizička ili pravna lica, kako u javnom tako i u privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: zaposlenja, državljanstva u profesionalnim organizacijama, obrazovanja, obuke, stanovanja, zdravstva, socijalne zaštite, dobara i usluga namijenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih usluga.

GLAVA II - OBLICI DISKRIMINACIJE

^lan 3.

(Oblici diskriminacije)

(1) Neposredna diskriminacija je svako različito postupanje po osnovama određenim u članu 2. ovog zakona, odnosno svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila ili bi mogla da bude dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od nekog drugog lica ili grupe lica u sličnim situacijama.

(2) Posredna diskriminacija podrazumijeva svaku situaciju u kojoj, naizgled neutralna odredba, kriterijum ili praksa, ima ili bi imala efekat dovođenja nekog lica ili grupe lica u nepovoljan ili manje povoljan položaj u odnosu na druga lica.

^lan 4.

(Ostali oblici diskriminacije)

(1) Uznemiravanje se smatra diskriminacijom u svakoj situaciji u kojoj ponašanje vezano uz jedan od navedenih osnova iz člana 2. ovog zakona ima za svrhu ili ima efekat povreda dostojanstva lica i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, degradirajućeg, ponižavajućeg ili uvredljivog ambijenta.

- (2) Polno uznemiravanje je svaki oblik ne`eqenog verbalnog, neverbalnog ili fizi~kog pona{awa polne prirode ~iji je cilj ili efekat povreda dostojanstva lica, posebno kada je se wime stvoriti zastra{uju}i, neprijateqski, degradiraju}i, poni`avaju}i ili uvredqiv ambijent.
- (3) Mobing je oblik nefizi~kog uznemiravawa na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavqawe radwi koje imaju poni`avaju}i efekat na `rtvu ~ija je svrha ili posqedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenog.
- (4) Segregacija je djelo kojim (fizi~ko ili pravno) lice odvaja druga lica na osnovu jedne od nabrojanih osnova iz ~lana 2. ovog zakona, u skladu s definicijom diskriminacije sadr`anom u ~lanu 2. ovog zakona.
- (5) Izdavawe naloga drugima za vr{ewe diskriminacije i pomagawe drugima prilikom diskriminacije smatra se oblikom diskriminacije.
- (6) Podsticawe na diskriminaciju je svako zagovarawe nacionalne, rasne ili vjerske mr`we i zabraweno je.

^lan 5.

(Izuzeci od principa jednakog postupawa)

Zakonske mjere i radwe ne}e se smatrati diskriminacijskim kada se svode na nepovoqno razlikovawe ili razli~ito postupawe ako su zasnovane na objektivnoj i razumnoj opravdanosti. Sqede}e mjere ne}e se smatrati diskriminacijskim kada se wima ostvaruje legitiman cilj i ako postoji razuman odnos proporcionalnosti izme|u sredstava koja se koriste i cilja koji se nastoji realizovati i kada:

- a) proizlaze iz sprovo|ewa ili dono{ewa privremenih posebnih mjera osmi{qenih bilo da se sprije~e ili nadoknade {tete koje lica trpe, a koje su odre|ene osnovima navedenim u ~lanu 2 ovog zakona, i to naro~ito za pripadnike ugro`enih grupa poput lica sa invaliditetom, pripadnika nacionalnih manjina, `ena, trudnica, djece, omladine, starijih lica i drugih dru{tveno iskqu~enih lica, civilnih `rtava rata, `rtava u krivi~nim postupcima, raseqenih lica, izbjeglica i azilanata; odnosno da se omogu}i wihovo puno u~e}e u svim oblastima `ivota;
- b) su zasnovane na obiqe`ju koje se odnosi na bilo koji od osnova navedenih u ~lanu 2. ovog zakona kada, u ograni~enim okolnostima, zbog prirode konkretnih profesionalnih aktivnosti koje su u pitawu ili konteksta u kojem se izvr{avaju, takvo obiqe`je predstavqa stvarni i odre|uju}i uslov u pogledu odabira zvawa. Ovaj izuzetak }e biti predmet povremenih preispitivawa;
- c) su zasnovane na razlikovawu, iskqu~iwawu ili davawu prednosti u vezi sa zapo{qavawem kao ~lana osobqa institucije koje se obavqa u skladu sa doktrinama, osnovnim postavkama, dogmama, vjerovawima ili u~ewima konkretne vjeroispovijesti ili vjere, s obzirom da je razlikovawe, iskqu~ewe ili davawe prednosti izvr{eno savjesno kako ne bi do{lo do povrede vjerskih osje}awa pripadnika te vjeroispovijesti ili te vjere;
- d) odre|uju maksimalnu starosnu dob najprimjereniju za prekid radnog odnosa i odre|uju starosnu dob kao uslov za penzionisawe;
- e) su zasnovane na dr`avqanstvu na na~in predvi|en zakonom;
- f) su zasnovane na realizaciji razumnih prilago|avawa s ciljem da se obezbijedi princip jednakog postupawa u odnosu na lica s invaliditetom. Poslodavci su stoga prema potrebi u konkretnom slu~aju du`ni da preduzmu odgovaraju}e mjere, radi omogu}avawa da lice sa invaliditetom ostvari pristup, u~estvuje, ili napreduje u zaposlewu, odnosno da u~estvuje u obuci, ako takve mjere ne name}u nesrazmjern teret poslodavcu;
- g) stavqawe u nepovoqniji polo`aj pri ure|iwawu prava i obaveza iz porodi~nog odnosa kada je to odre|eno zakonom, a posebno s ciljem za{tite prava i interesa djece, {to mora biti opravdano legitimnom svrhom, za{titom javnog morala, kao i pogodowawu braka u skladu s odredbama porodi~nih zakona;
- h) prilikom zasnivawa radnog odnosa, ukqu~uju u ~lanstvo, te u djelowawu koje je u skladu s naukom i poslowawem registrovanih crkava i vjerskih zajednica u BiH, kao i druge javne ili privatne organizacije koja djeluje u skladu s ustavom i zakonima, ako to zahtijevaju vjerske doktrine, uvjerewa ili ciqevi.

GLAVA III - ZA[TI]JENA PRAVA

^lan 6. (Oblast primjene)

- (1) Ovaj zakon primjenuje se na postupawe svih javnih tijela na nivou dr`ave, entiteta, kantona i Br~ko Distrikta Bosne i Hercegovine, op{tinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovla{ }ewima, kao i na postupawe svih pravnih i fizi~kih lica, u svim a posebno u sqede}im oblastima `ivota:
- a) zapo{qavawa, rada i radnih uslova, ukqu~uju}i pristup zaposlewu, zanimawu i samozapo{qavawu kao i radne uslove, naknade, napredovawa u slu`bi i otpu{tawu sa posla;
  - b) obrazovawa, nauke i sporta. Dostupnost obrazovawa ne bi trebalo da zavisi od useqeni~kog statusa djece ili wihovih roditelja;
  - c) socijalne za{tite, ukqu~uju}i socijalno osigurawe, socijalne nadoknade, socijalnu pomo} (nadoknade za stanovawe, nadoknade za mlade, itd.) i na~in postupawa prema korisnicima socijalne za{tite;
  - d) zdravstvene za{tite, ukqu~uju}i dostupnost za{tite i lije~ewa, i u odnosu na na~in na koji se pru`a za{tita i lije~e pacijenti;
  - e) obuke, ukqu~uju}i po~etno osposobqavawe i stalno stru~no usavr{avawe, sve vrste i sve nivoe profesionalnog usmjeravawa, naprednog stru~nog usavr{avawa, dokvalifikacije i prekvalifikacije, ukqu~uju}i i sticawe prakti~nog radnog iskustva;
  - f) pravosu|a i uprave ukqu~uju}i aktivnosti policije i drugih slu`benika za sprovo|ewe zakona, slu`benika pograni~ne kontrole, vojno i zatvorsko osoblje. Konkretno, sva lica je da budu jednaka pred sudovima i tribunalima;
  - g) stanovawa, ukqu~uju}i pristup stanovawu, uslove stanovawa i raskid ugovora o najmu;
  - h) javnog informisawa i medija;
  - i) ~lanstva u profesionalnim organizacijama, ukqu~uju}i ~lanstvo u organizaciji radnika ili poslodavaca ili u bilo kojoj organizaciji ~iji ~lanovi obavqaju neko odre|eno zanimawe; ukqu~enost u takve organizacije i povoqnosti koje pru`aju takve organizacije;
  - j) robe i usluga namijewenih javnosti i javnim mjestima, ukqu~uju}i, na primjer, prilikom kupovine robe u trgovini, prilikom podno{ewa molbe za kredit u banci i u odnosu na pristup diskotekama, kafi}ima i restoranima;
  - k) obavqawa privredne djelatnosti, ukqu~uju}i pravo o tr`noj konkurenciji, odnose izme|u preduze}a i odnose izme|u preduze}a i dr`ave;
  - l) u~e{ }a u kulturnom i umjetni~kom stvarala{tvu;
  - m) jednakom u~e{ }u u javnom `ivotu svih gra|ana;
  - n) porodice, pri ~emu je bra~ni drugovi u`ivati potpunu jednakost prava kao i odgovornosti u pogledu bra~ne zajednice, tokom trajawa bra~ne zajednice i wene rastave ukqu~uju}i i prava i odgovornosti u pogledu podizawa djece, u skladu s odredbama porodi~nog zakona;
  - o) prava djeteta, ukqu~uju}i one mjere za{tite koje su potrebne shodno wihovom statusu maloqetnika, od strane wihove porodice, dru{tva i dr`ave.

GLAVA IV - INSTITUCIJE NADLE@NE ZA ZA[TITU OD DISKRIMINACIJE

^lan 7.

(Centralna institucija za za{titu od diskriminacije)

- (1) Centralna institucija nadle`na za za{titu od diskriminacije je Ombudsmen za qudska prava Bosne i Hercegovine (u daqweu tekstu: Ombudsmen Bosne i Hercegovine).
- (2) Ombudsmen Bosne i Hercegovine u okviru svoje nadle`nosti:
  - a) zaprima pojedina~ne i grupne `albe u vezi sa diskriminacijom;
  - b) fizi~kim i pravnim licima koje su podnijele `albu zbog diskriminacije pru`a potrebna obavje{tewa o wihovim pravima i obavezama, te mogu}nostima sudske i druge za{tite;
  - c) povodom `albe Ombudsmen Bosne i Hercegovine mo`e da odlu~i da ne prihvati `albu ili da pokrene postupak istra`ivawa;
  - d) predla`e pokretawe postupka medijacije u skladu s odredbama Zakona o medijaciji;
  - e) prikupqa i analizira statisti~ke podatke o slu~ajevima diskriminacije;
  - f) podnosi godi{wi, a prema potrebi i vanredne izvje{taje o pojavama diskriminacije Parlamentarnoj skup{tini Bosne i Hercegovine, Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnoj skup{tini Republike Srpske i Skup{tini Br~ko Distrikta Bosne i Hercegovine;
  - g) informi{e javnost o pojavama diskriminacije;
  - h) na sopstvenu inicijativu sprovodi istra`ivawa u oblasti diskriminacije;
  - i) daje mi{qewa i preporuke s ciqem spre~avawa i suzbijawa diskriminacije, te predla`e odgovaraju}a zakonska i druga rje{ewa nadle`nim institucijama Bosne i Hercegovine;
  - j) ima pravo da pokre}e i u~estvuje u postupku za za{titu od diskriminacije za prekr{aje propisane ovim zakonom;
  - k) prati zakonodavstvo i daje savjete zakonodavnim i izvr{nim organima;
  - l) podi`e svijest o pitawima vezanim za rasizam i rasnu diskriminaciju u dru{tvu;
  - m) unapre}uje politike i prakse koje imaju za ciq da osiguraju jednako postupawe.
- (3) Ombudsmen Bosne i Hercegovine pri izradi redovnih izvje{taja, mi{qewa i preporuka o pojavama diskriminacije sara}uje sa organizacijama civilnog dru{tva koje se bave za{titom i promovisawem qudskih prava i organizacijama koje se bave za{titom prava grupa izlo`enih visokom riziku diskriminacije.
- (4) Ombudsmen Bosne i Hercegovine pru`a pomo} licima ili grupama lica koje se obra}aju me|unarodnim tijelima za za{titu od diskriminacije u davawu uputa, savjeta, konsultacija u toku postupka, predloga i preporuka.
- (5) Institucija ombudsmena za qudska prava Bosne i Hercegovine }e u svrhu ostvarivawa svoje nadle`nosti uspostaviti poseban odjel koji bi iskqu~ivo razmatrao predmete navodne diskriminacije u pogledu postupawa javnih tijela na nivou dr`ave, entiteta, kantona i Br~ko Distrikta Bosne i Hercegovine, op{tinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovla}ewima, kao i postupawe svih pravnih i fizi~kih lica, u svim oblastima `ivota.

U buxet Institucije ombudsmena za qudska prava Bosne i Hercegovine uvrsti}e se posebna buxetska stavka neophodna za funkcionisawe specijalnog odjela/specijalnih odjela za borbu protiv diskriminacije.

(6) Sve državne institucije, entitetske, kantonalne i tijela Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, općinska, institucije i pravna lica s javnim ovlaštenjima, te ostala pravna i fizička lica dužna su, na zahtjev Ombudsmena Bosne i Hercegovine, najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva dostaviti tražene podatke i dokumente.

(7) Nadležne institucije u Bosni i Hercegovini obavezne su da sarajuju sa Ombudsmenom Bosne i Hercegovine i daju pismeno odgovore i obavještenja u roku koji je Ombudsmen Bosne i Hercegovine odredio i o efektu preporuka datih s ciljem otklanjanja diskriminacije.

Član 8.

(Vodjenje evidencije i koordinacija nadležnih institucija)

(1) Nadležne institucije u Bosni i Hercegovine dužne su da vode redovnu evidenciju svih slučajeva prijavljene diskriminacije, a prikupljene podatke obavezno da dostave Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

(2) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, u okviru zakonom utvrđenih nadležnosti, ima obavezu, na osnovu prikupljenih podataka o pojavama i obimu diskriminacije, najmanje jednom godišnje da pripremi Savjetu ministara Bosne i Hercegovine izvještaje, a prema potrebi i posebne izvještaje koji sadrže predlog mjera za sprežavanje i suzbijanje pojava diskriminacije u Bosni i Hercegovini.

(3) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine dužno je da jednom godišnje, preko Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, izvještaje i Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine o pojavama diskriminacije i u vezi s tim predlaže konkretne zakonodavne ili druge mjere.

(4) U skladu s odredbama ovog člana, ustanovljene se posebne evidencije u zakonodavnim, izvršnim i sudskim organima radi evidencije slučajeva diskriminacije utvrđene u krivičnim, parničnim, vanparničnim i izvršnim postupcima.

(5) Centralna baza podataka za poštovanje djela diskriminacije biće uspostavljena u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

(6) Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti će Pravilnik o načinu prikupljanja podataka o predmetima diskriminacije u Bosni i Hercegovini kojim se definiše sadržaj i izgled upitnika za prikupljanje podataka o predmetima diskriminacije i ostala pitanja vezana za postupak prikupljanja potrebnih podataka.

Član 9.

(Primenjena sprovođenja Zakona)

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine prati sprovođenje ovog zakona.

Član 10.

(Saradnja sa organizacijama civilnog društva)

U izradi izvještaja, prilikom pripreme zakona, strategija i drugih planova koji se odnose na stavljanje ljudskih prava i pitanja diskriminacije, sve nadležne institucije obavezne su da sarajuju s organizacijama civilnog društva koje se bave zaštitom i promovisanjem ljudskih prava i organizacijama koje se bave zaštitom prava lica i grupa lica izloženih visokom riziku od diskriminacije.

GLAVA V - POSTUPCI ZA ZAŠTITU OD DISKRIMINACIJE

Član 11.

(Zaštita u postojećim postupcima)

(1) Svako lice ili grupa lica koja smatra da je diskriminisana može tražiti zaštitu svojih prava putem postojećih sudskih i upravnih postupaka.

(2) U slu~ajevima u kojima povreda prava na jednako postupawe proizlazi iz upravnog akta, `alba u upravnom postupku i eventualno pokretawe upravnog spora na osnovu za{tite od diskriminacije, a kojom se zahtijeva poni{tewe takvog upravnog akta, ne}e sprije~iti lice iz stava (1) ovog ~lana da pokrene sudski postupak za za{titu od diskriminacije.

(3) Svi konkretni zahtjevi navedeni u ~lanu 12. ovog zakona, kao pojedina~ni ili zajedni~ki, mogu se tra`iti u svrhu podno{ewa tu`be u parni~nom postupku.

^lan 12.

(Posebne tu`be za za{titu od diskriminacije)

(1) Lice ili grupa lica koja su izlo`ena bilo kojem obliku diskriminacije, prema odredbama ovog zakona, ovla{ }eni su da podnesu tu`bu i da tra`e:

a) utvr|ivawe da je tu`enik povrijedio tu`io~evo pravo na jednako postupawe, odnosno da radwa koju je preduzeo ili propustio mo`e neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupawe (tu`ba za utvr|ivawe diskriminacije);

b) zabranu preduzimawa radwi kojima se kr{i ili se mo`e prekr{iti tu`io~evo pravo na jednako postupawe, odnosno da se izvr{e radwe kojima se uklawa diskriminacija ili wene posqedice (tu`ba za zabranu ili otklawawe diskriminacije);

c) da se nadoknadi materijalna i nematerijalna {teta uzrokovana povredom prava za{ti}enih ovim zakonom (tu`ba za nadoknadu {tete);

d) da se presuda kojom je utvr|ena povreda prava na jednako postupawe na tro{ak tu`enika objavi u medijima, u slu~aju kada je diskriminacija po~iwena kroz medije ({tampane, printane i elektronske), odnosno bilo koje vrste.

(2) Sud i druga tijela koja sprovode postupak du`na su da radwe u postupku preduzimaju hitno, obezbje|uju}i da sve tvrdwe o diskriminaciji budu {to prije ispitane.

(3) Kada se svi zahtjevi zasnivaju na istom ~iwenu~nom i pravnom osnovu, zahtjevi se mogu istaknuti zajedno (kumulativno) u jednoj tu`bi o kojoj se odlu~uje u parni~nom postupku, ako su svi zahtjevi u me|usobnoj vezi i ako je isti sud stvarno nadle`an za svaki od tih zahtjeva.

(4) O tu`bama iz stava (1) ovog ~lana odlu~uje nadle`ni sud primjewuju}i odredbe zakona o parni~nom postupku koji se primjewuju u Bosni i Hercegovini, ako ovim zakonom nije druga~ije odre|eno.

^lan 13.

(Nadle`nost, rokovi i izvr{ewe)

(1) Ako ovim zakonom nije druga~ije propisano, a u skladu sa zakonima o sudovima u oba entiteta i Br~ko Distrikta Bosne i Hercegovine, za sporove po tu`bi iz ~lana 12. ovog zakona nadle`ni su u prvom i drugom stepenu sudovi op{te mjesne nadle`nosti.

(2) U postupcima propisanim u ~lanu 12. ovog zakona uvijek je dozvoqena revizija.

(3) Po osnovu tu`benog zahtjeva iz ~lana 12. ta~. b) i d) ovog zakona, nadle`ni sud mo`e da odlu~i da `alba ne zadr`ava izvr{ewe ili da odre|uje kra}i rok za ispuwewe radwe koja je nalo`ena tu`eniku.

(4) Rok za podno{ewe tu`be na osnovu ~lana 12. ovog zakona iznosi tri mjeseca od dana saznavawa o u~iwenoj povredi prava, a najdaqe jednu godinu od dana u~iwewa povrede. Rok za podno{ewe zahtjeva za reviziju iznosi tri mjeseca od dana uru~ewa drugostepene presude.

^lan 14.

(Privremene mjere za{tite)

Sud može u postupcima iz čl. 11. i 12. ovog zakona odrediti privremenu mjeru shodno pravilima zakona o parničnom postupku koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini.

Član 15.
(Teret dokazivanja)

- (1) U slučajevima kada lice ili grupa lica navode činjenice u postupku iz člana 12. ovog zakona, potkrepljujući navode o tome da je zabrana diskriminacije prekršena, navodni prekršilac dužan je dokazati da nije prekršio princip jednakog postupawa ili zabrane diskriminacije u predmetu rasprave.
- (2) U slučajevima u kojima lice smatra da je snosilo posljedice diskriminacije, kao dokazno sredstvo za ostvarenje prava iz stava (1) ovog člana mogu se koristiti i statistički podaci ili baze podataka.
- (3) U slučajevima kada lice smatra da je snosilo posljedice diskriminacije zbog propustawa razumnog prilagođawawa, teret dokaziwawa leži na protivnoj strani.

Član 16.
(Učestvovanje trećih lica)

- (1) U postupku koji se pokreće u skladu sa članom 12. ovog zakona, može se kao treća strana na strani lica ili grupe lica koja tvrde da su žrtve diskriminacije pridružiti tijelo, organizacija, ustanova, udruženje ili drugo lice koje se u okviru svoje djelatnosti bavi zaštitom od diskriminacije lica ili grupe lica o čijim se pravima odlučuje u postupku.
- (2) Sud je dopustiti učestvovanje treće strane samo uz pristanak lica na čijoj strani se treća strana učestvuje.
- (3) Bez obzira na ishod parnice, treća strana sama je snositi troškove svog učestvowawa u parnici.

Član 17.
(Kolektivna tužba za zaštitu od diskriminacije)

Udruženja, tijela, ustanove ili druge organizacije koje su registrovane u skladu sa propisima koji reguliraju udruženja građana u Bosni i Hercegovini, a imaju opravdan interes za zaštitu interesa određene grupe ili se u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom od diskriminacije određene grupe lica, mogu da podnesu tužbu protiv lica koje je povrijedilo pravo na jednako postupawa, ako učine vjerovatnim da je postupawem tuženog povrijedeno pravo na jednako postupawa većeg broja lica koja prethodno pripadaju grupi čija prava tužilac štiti.

Član 18.
(Zaštita lica koje prijavuje diskriminaciju ili učestvuje u postupku)

Nijedno lice koje je prijavilo diskriminaciju ili učestvovalo u pravnom postupku za zaštitu od diskriminacije ne je trpjeti nikakve posljedice zbog takvog prijaviwawa ili učestvowawa.

GLAVA VI - KAZNENE (PREKRŠAJNE) ODREDBE

Član 19.
(Povreda člana 2. stav (2) ovog zakona)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice koje dovede neko lice ili grupu lica u nepovošan položaj na osnovima nabrojanim u članu 2. (Diskriminacija), stav (1), na način opisan u čl. 3. (Oblici diskriminacije) i 4. (Ostali oblici diskriminacije) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 700 KM do 1.500 KM kazniće se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice u državnoj, entitetskoj i kantonalnoj instituciji, instituciji Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, općinskoj instituciji, u pravnom licu s javnim ovlaštenjima i u drugom pravnom licu.

(3) Za prekr{aj iz stava (1) ovog ~lana tako je se kazniti i fizi~ko lice, i to nov~anom kaznom u iznosu od 550 KM do 1.500 KM.

(4) Ako se prekr{aj iz stava (1) ovog ~lana u~ini propu{tawem da se postupi po preporuci Ombudsmena Bosne i Hercegovine, kazni je se pravno lice nov~anom kaznom u iznosu od 2.500 KM do 6.500 KM, a odgovorno lice u pravnom licu ili fizi~ko lice kazni je se nov~anom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 3.000 KM.

(5) Ako se prekr{aj iz stava (1) ovog ~lana u~ini propu{tawem da se postupi po nalogu suda, nov~anom kaznom u iznosu od 3.500 KM do 10.000 KM kazni je se pravno lice, a nov~anom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 5.000 KM kazni je se odgovorno lice u pravnom licu ili fizi~ko lice.

^lan 20.

(Povreda ~lana 7. st. (6) i (7) ovog zakona)

(1) Nov~anom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kazni je se pravno lice za prekr{aj ako:

a) ne dostavi podatke ili dokumente na zahtjev Ombudsmena Bosne i Hercegovine, odnosno ako ih ne dostavi u propisanom vremenskom roku, i ne dozvoli uvid u wih, u suprotnosti sa ~lanom 7. (Centralna institucija za za{titu od diskriminacije), stav (6) ovog zakona;

b) ne saraduje s Ombudsmenom Bosne i Hercegovine i ne daje pismeno odgovore ili obavje{tewa, odnosno ne obavijesti o efektu preporuka datih s ciqem otklawawa diskriminacije, u suprotnosti sa ~lanom 7. stav (7) ovog zakona.

(2) Za prekr{aje iz stava (1) ovog ~lana tako je se kazniti i odgovorno lice u dr`avnoj, entitetskoj i kantonalnoj instituciji, instituciji Br~ko Distrikta Bosne i Hercegovine, op{tinskoj instituciji, u pravnom licu s javnim ovla{ }ewima i u drugom pravnom licu, i to nov~anom kaznom u iznosu od 500 do 1.500 KM.

(3) Za prekr{aj iz stava (1) ovog ~lana kazni je se i fizi~ko lice, i to nov~anom kaznom u iznosu od 450 KM do 1.000 KM.

^lan 21.

(Povreda ~lana 18. ovog zakona)

(1) Pravno lice koje lice koje je prijavilo diskriminaciju u dobroj vjeri, ili lice koje je na bilo koji na~in u~estvovalo u postupku za{tite od diskriminacije dovede u nepovoqan polo`aj na osnovu toga {to je to lice prijavilo diskriminaciju ili u~estvovalo u postupku, u suprotnosti sa ~lanom 18. (Za{tita lica koje prijavi diskriminaciju ili u~estvuju u postupku) ovog zakona, kazni je se za prekr{aj nov~anom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 10.000 KM.

(2) Za prekr{aje iz stava (1) ovog ~lana tako je se kazniti i odgovorno lice u dr`avnoj, entitetskoj i kantonalnoj instituciji, instituciji Br~ko Distrikta Bosne i Hercegovine, op{tinskoj instituciji, u pravnom licu s javnim ovla{ }ewima i u drugom pravnom licu, i to nov~anom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 3.500 KM.

(3) Za prekr{aj iz stava (1) ovog ~lana tako je se kazniti i fizi~ko lice, i to nov~anom kaznom u iznosu od 700 KM do 2.000 KM.

(4) Ako prekr{aj iz stava (1) ovog ~lana u~ini s namjerom odgovorno lice u pravnom licu, odgovorno lice u pravnom licu je se kazniti nov~anom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 7.000 KM, i ako je u~ini sa namjerom fizi~ko lice, fizi~ko lice je se kazniti nov~anom kaznom u iznosu od 1.500 do 4.000 KM.

^lan 22.

(Za{titne mjere)

(1) Za prekr{aje propisane ovim zakonom mogu se izre}i za{titne mjere oduzimawa predmeta i zabrane obavqawa odre|ene profesionalne djelatnosti, poslovne aktivnosti ili du`nosti.

(2) Za{titne mjere oduzimawa predmeta obavezno se izri~u svaki put kada je prekr{aj izvr{en kori{ }ewem tih predmeta, odnosno kada su predmeti bili namijeweni izvr{ewu prekr{aja ili su predmeti nastali zbog izvr{ewa prekr{aja.

^lan 23.

(Objavqivawe rje{ewa o prekr{aju)

Rje{ewe o prekr{aju propisano ovim zakonom objavljuje se u javnim medijima dostupnim na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

GLAVA VII - PRELAZNE I ZAVR[NE ODREDBE

^lan 24.

(Usagla{avawe ostalih propisa s ovim zakonom)

(1) U slu~aju neusagla{enosti drugih zakona s ovim zakonom u postupcima po ovom zakonu, primjewiva}e se ovaj zakon.

(2) Svi zakoni i op{ti propisi bi}e usagla{eni s odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana wegovog stupawa na snagu.

(3) Ovaj zakon ne prejudicira odredbe i uslove koji su utvr|eni u me|unarodnim ugovorima i sporazumima s vjerskim zajednicama, ~ime se ne dira u wihovu djelatnu, normativnu i organizacionu autonomiju i princip punog u`ivawa prava vjerskih sloboda i izra`avawa.

^lan 25.

(Stupawe na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavqivawa u "Slu`benom glasniku BiH".

PSBiH, broj 405/09
23. jula 2009. godine
Sarajevo

Predsjedavaju}i
Predstavni~kog doma
Parlamentarne skup{tine BiH
Beriz Belki, s. r.

Predsjedavaju}i
Doma naroda
Parlamentarne skup{tine BiH
Ilija Filipovi, s. r.